

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Lærer Peter Thygesen (i midten) forklarer torturredskabernes anvendelse for elever fra 3. real på Sønderbroskolen i Aalborg. Se iverigt den lille artikel side 39.

V. PETERSEN
Toftlund

DANSK JERN- &
EMAILLEINDUSTRI
Herningvej 102 - Silkeborg

SPANGENBERG &
MADSEN A/S
Gentoftevej 50 - Gentofte

FREDE GRAU
Tømrer- &
snedkermester
Søndergade 16 - Guderup

KAMMERATERNES HJÆLPEFOND

Stiftet 1945

PROTEKTOR: HDS. KGL. HØJHED PRINSESSE MARGARETHA

Henvendelser om hjælp i henhold til fondens fundats rettes til formanden, konsul Kaj V. Dahl, Horsens.

Forretningsudvalget:

Formand: Konsul, advokat Kaj V. Dahl, Vitus Berings Plads 1, Horsens.
Næstformand: Generalmajor F. B. Larsen, Smakkegårdsvej 17, Gentofte.
Kasserer: Statsaut. revisor H. C. Steen Hansen, St. Kannikestræde 10, Kbh.
Sekretær: Skoleinspektør Johs. Fosmark, Frederiksborgvej 109, København NV. Skolen: 10 54 21. Privat: 10 41 28.

Den øvrige bestyrelse består af:

Skrådermester Jacob Brandt,
Ørnevej 63, NV.

Afd.chef, civilingeniør Mogens Dyre,
Gilbækhus, Gildbro pr. Nordborg.

Overpostbud E. Holger Grome,
Byvej, Maglebylille, Kastrup.

Bankfuldmægtig Olav Holst,
Bengtassevej 6, Hellerup.

Seminarirektor, cand. mag.
Paul Holt, Trøjborgvej 82, Århus.

Landsretssagfører Otto Jespersen,
Store Torv 16, Århus.

Arkitekt P. A. Johansen, Bernstorff-
lund allé 80, Charlottenlund.

Oberst K. Kjeldsen, Rollosvej 3,
Odense.

Tandteknikermester Leo Kæraa,
Banegårdspladsen, Århus.

Civiloverpolitibetjent S. Julsgård Lar-
sen, Boeslundevej 1, Brh.

Arkitekt Ove Ch. Lembcke, Brødre-
gade 19², Randers.

Aut. vand- og gasmester Johs. Loft,
de Mezasvej 18, Århus.

Førstelærer P. E. Mahler, Nr. Søby,
Fyn.

Dr. Børge Næsted, Store Torv 16-18,
Århus C.

Kontorchef O. Olesen, Grønnegade 20,
Herning.

Tidsstudietekniker Børge Emil Peder-
sen, Emdrupvej 125², NV.

Landsretssagfører H. Rambusch,
Kongensgade 49, Esbjerg.

Sognepræst Poul Riis, Slagelse.

Dommer K. Thestrup, M.F., Herning.

FERIE PÅ KEGNÆS

Kammeraternes Hjælpefond ejer et feriehjem på Kegnæs, ikke langt fra Sønderborg. Der er badestrand ud mod Flensborg fjord.

Det står til rådighed for fangekammerater med familie.

Feriehjemmet består af et grundmuret, stråtekt hus. Der er eget vandværk, w. c., køleskab og radio, og afgrøderne i tilsæt have står til fri afbenyttelse. Plænerne er tiltalende, og havemøblerne er gode.

Der er pæn, praktisk møblering, 6 senge med dyner og gode madrasser. Man medbringer dog selv lagner og dynebetræk og håndklæder.

Før og efter skolernes sommerferie kan feriehjemmet lånes i 14 dage. I skolesommerferien må man regne med at måtte nøjes med 8 dage.

Benyttelsen af feriehjemmet er gratis. Man søger ved at skrive til skoleinspektør Johs. Fosmark, Frederiksborgvej 109, København NV.

Man bedes oplyse børnetal, og hvornår man evt. tidligere har fået hjemmet tildelt.

Der skal søges inden 15. marts.

Bladet PIGTRAAD

Organ for og udgivet af Kammeraternes Hjælpefond. Udkommer med 11 numre årligt.

Ved bestilling af abonnement benyttes girokonto nr. 780.

Annoncer.

Ekspedition, abonnements- og annonce-afdeling: Tagensvej 85 E, København N, TAgA 8502 (kontor tid 10-12, lørdag lukket).

Ved indbetaling for annoncer benyttes girokonto nr. 55538.

REDAKTION

Ansvarshavende redaktør: Skoleinspektør Johs. Fosmark. (Medl. af Dansk Fagpresseforening), Frederiksborgvej 109, 2400 København NV. Skolen: 10 54 21. Privat: 10 41 28.

TRYKKERI

A/S Folketidendes Bogtrykkeri
Ringsted

Næste nummer udkommer
ca. 25. marts

INDHOLD:

Ferieophold på Kegnæs	22
Modstandsfolk på ministerposter	23
Stadig nye ofre for frihedskampen	27
Hans Fosmark in memoriam ..	29
Årsmøde i Frihedskampens Veteraner	31
Fangestævne på Als	33
Bøger	39
Dagbogsblade	39

Modstandsfolk på ministerposter

Frøslev, Slagelse og Shellhuset er milepæle fra okkupationsårene for 3 ministre.

Valget medførte, at 17 ministre trådte ind i den nye regering. Vi omtaler de tre af dem, da de har en placering i modstandskredse.

De tre er den nye justitsminister, dommer Knud Thestrup, indenrigsminister Poul Sørensen og forsvarsminister Erik Ninn-Hansen.

Minister — har selv prøvet at sidde i fængsel

Vi har tidligere bragt et udførligt interview med dommer Thestrup, der forøvrigt jo er medlem af Kammeraternes Hjælpefonds bestyrelse.

Under forhandlingerne om regeringsdannelsen har han haft den glæde, at man i alle tre partier har accepteret hans forslag om, at man skal stille imod nordisk samarbejde på alle områder, hvor det er praktisk og ønskeligt, og som formand for Nordisk Råds juridiske udvalg har han for længst peget på, hvor vigtigt det er at tilstræbe nordisk samarbejde på lovgivningsområdet.

I 1965 blev han formand for Det konservative Folkeparti og har desuden siden 1964 været anden næstformand i folketinget.

Forklaringen på hans succes er ganske enkelt den, at dommeren fra Herning har opnået partifællernes tilid ved altid kun at tage saglige hensyn, altid at overveje problemerne nøje før endelig stillingtagen og ved helt at give afkald på brugen af taktiske manøvrer.

Under besættelsen sad Thestrup indespærret i 10 måneder, først i fængsel i Aarhus i 1944 og indtil befrielsen i Frøslev-lejren i den berømte barak 14.

Han er således den første danske justitsminister, der selv har prøvet at sidde i fængsel.

Illegal lige fra 9. april

Som forsvarsminister udnævntes Erik Ninn-Hansen.

Han er 45 år og blev cand. jur. i 1948 og har haft selvstændig advokatvirksomhed siden 1955. Allerede som ung gymnasist sluttede han sig til de konservative, og han var KU's landsformand 1948—50. Siden 1953 har han været medlem af folketinget.

Erik Ninn-Hansen blev illegal allerede 9. april, da vi oplevede okkupationen.

Sammen med Arne og Jørgen Sejr lavede han i Slagelse den organisation, der senere udviklede sig til „Studenternes Efterretningstjeneste“.

Han deltog i den første sabotage mod nazilederen i Slagelse. Han udførte i al stilfærdighed et støt og jævnt, illegalt arbejde.

Poul Sørensen udnævntes til indenrigsminister. Han er 63 og kom ind i folketinget 1941, sad til 1947 og kom så ind igen i 1950. Han blev da omgående arbejds- og socialminister i Erik Eriksens regering — et job, der på grund af stigende ledighed ikke var det morsomste.

Poul Sørensen blev advaret umiddelbart før sin arrestation af tysk Gestapo, da tyskerne stak en pistol i maven på Ole Bjørn Kraft. Det lykkedes dog Kraft at løbe væk og under flugten i gangen skød tyskerne efter ham, og disse skud vækkede Poul Sørensen til dåd, så han fik travlt med at brænde, hvad han hav-

H. NÆSTED
Dyrehavevej 4, Hillerød

S. C. STRØYBERG
Jens Bangs Stenhus
Aalborg

ASNÆSGAARD
Kalundborg

**KAMMERATERNES
HJÆLPEFOND**
er raske kammeraters
hilsen til de syge
Sv. B. L. - Øsby

PETER RØG

C. J. BORELLA-HANSEN
El-installatør
Algade 32 - Vordingborg

TASSO STØBEGODS
Aage Madsen
St. Torvegade 7 - Rønne

FREDE BUUR-ANDERSEN
Tømrermester
Th. Niensengade 25 - Herning

HARBO SØLVSTEN
Møbler
Odensegade 4 - Aarhus

**A/S VESTFYNS
ELFORSYNING**
Assens

E. MARTENSEN
Aut. installatør
Glud pr. Horsens

**KAMMERATERNES
HJÆLPEFOND**
er raske kammeraters hilsen til de syge
F. G. - Herning

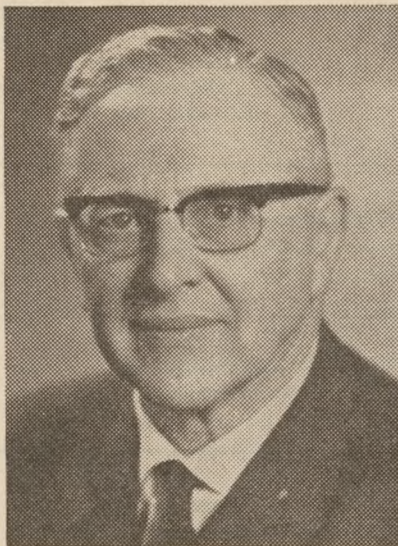
**DEN DANSKE
LANDMANDSBANK**
Torvet 18 - Esbjerg

Med venlig hilsen
LUNGAARD TEGLVÆRK
Stoholm, Jylland, tlf. 0751 - 8

POUL MADSEN
Møbler - Tæpper
Bovvej 1-3, Padborg

Poul Sørensen hoppede fra fjerde sals højde fra det brændende Shellhus — og reddede livet.

Knud Thestrup, tidl. fængselet i Aarhus og Frøslev.

Erik Ninn-Hansen blev illegal fra okkupationens første dag.

de af notater, og at gemme den pistol, som han i øvrigt havde med det danske politis tilladelse.

Ført til Shellhuset

Uden yderligere dramatik blev han arresteret og ført til Shellhuset. Her var han i forhør indenfor de næste 48 timer, men tyskerne vidste ikke rigtigt, hvordan de skulle gribe sagen an, og da de ikke kunne få nogen oplysninger frem, blev han først ført til Vestre fængsel, hvor han sad et døgn, inden han blev ført til de nyindrettede fangerum i Shellhusets øverste etage. Der var på dette tidspunkt kun en 5—6 stykker her, deriblandt Mogens Fog, og deres vigtigste formål var som bekendt at virke som en slags flyverdækning for tyskerne. Selvom behandlingen var nogenlunde, og der kun var få yderligere forhør, var det trods alt en ubehagelig fornemmelse for de indespærrede at skulle være dække for allierede bomber.

Et kvarter over elleve d. 21. marts 1945 satte det overraskende angreb på Shellhuset ind. Luftværnssireenerne havde end ikke lydt endnu på dette tidspunkt, så skjult var de engelske flyveres indflyvning foregået, og bomberne fandt derfor Gestapo midt i arbejdet. Flyverne vidste, at der sad danske patrioter i tagetagen,

og derfor blev bomberne med en utrolig præcision rettet mod de nederste etager.

Omgivet af et virvar af murbrokker

Poul Sørensen fortæller, at da bomberne faldt, gennemrystedes huset, og i løbet af få sekunder lå han sammen med nogle andre fanger på gulvet i etagen nedenunder, 5. etage, omgivet af et virvar af murbrokker. Det var højt, klart og fint vejr, og oppe på himlen tegnede maskinerne sig som perlemor. Tyskerne lå og skreg, og flammerne stod ind i rummet. „Vi var nogle stykker, der havde klaret det første, og da vi fandt nogle tyske livremme, blev vi enige om at binde dem sammen og fæstne dem til vinduesstolpen, og ved hjælp af dem søge at nå ned på den næste etage.

„Man skal jo bøje ned i knæene“

Folk skreg imidlertid dernede. Vi kunne ikke komme ind på etagen, og da flammerne var ved at få fat i os, måtte vi hoppe fra fjerde sals højde. Jeg sagde til mine venner bagefter: „Man skal jo bare bøje ned i knæene“.

Poul Sørensen og Karl Wedell-Wedellsborg, der også var sprunget ned her, blev sammen kørt ud til

Nyelandsvejens lazaret, hvor de først blev lagt ind på en stue med nogle HIPO-folk.

Det mest ubehagelige var her at blive vidne til disse menneskers afstumpethed. De to fanger lå nær ved en vask med vand og glas, og da de var meget tørstige, bad de om et glas vand, men svaret var: „Det er ikke vores opgave, men der kommer en kone om et par timer“.

Alle troede, at Poul Sørensen var dræbt

Alle troede imidlertid, at Poul Sørensen var blevet dræbt ved bombardementet, og også udenrigsministeriet havde af tyskerne fået den besked, at han var død, men takket være en af Gestapo-lederne, Herman sen, erfarede man den 27. marts, at han lå hårdt såret på Nyelandsvejens lazaret, og med denne besked gik Kraft omgående til udenrigsministeriet.

Herfra fik man da formidlet, at Poul Sørensen overførtes til Diakonissestiftelsen, hvor han i nogen tid svævede mellem liv og død og kun blev reddet, takket være en nylig ankommet sending penicillin fra USA. Han havde stærke indre blødninger, og kun den omsorgsfulde pleje reddede ham.

F—k.

<p>HARRY PETERSEN'S VOGNMANDSFØRETNING Johannedalsvej - Ølstykke Sten - Grus - Mørtel - Vejmateriale Leveres direkte til byggepladser overalt i Nordsjælland Telefon (03) 323 - 20</p>	<p>HALS ANDELSFISK Hals - Jylland Tlf. (081) 42611 Hals 1</p>	<p>BELLEVUE Svendborg</p>
<p>HOTEL STEVNS v/ fru K. Theilmann Møller St. Heddinge - Tlf. (03) 705 - 463</p>	<p>FISKERNES SALGSFORENING Tein - Bornholm</p>	<p>SAMSON TRANSPORT CO. Smedegade 6, Herning Tlf. (07) 12 38 00</p>
<p>HERSOM HANSEN Muremester Maribovej 42, Saxkøbing</p>	<p>GRUNDFOS A/S Bjerringbro</p>	<p>Bogtrykker SV. AA. JACOBSEN Nygade 39, Ringkøbing, (073) 2 04 17</p>
<p>Raadg. ingeniør AAGE ØRUM Poul Andersens Vej 14 - Holstebro</p>	<p>A/S SAVMØLLEN Ullerslev</p>	<p>SØNDERMARKS MØBELFABRIK I/S Gl. Kongevej 16-18, Tarm Tlf. (073) 72111 - 188</p>
<p>Købmand I. KJÆR HANSEN Tjørring - Herning</p>	<p>HARALD NØRLEM Sct. Anne Plads 2 Odense</p>	<p>CARL C. BIEHL Bogtrykkeri Slotsgade 15, Graasten</p>
<p>S. LØVSTAD Foto — Kino Bredgade 14, Herning</p>	<p>W. WESTER Asylgade 18, Skanderborg</p>	<p>BRÆDSTRUP TRÆLASTHANDEL A/S</p>
<p>NIBE HANSEN Skagen</p>	<p>FAXE BIO Faxe</p>	<p>LINDE TRYK Vesterbro Torv 1-3 Aarhus</p>
<p>Hilsen SOMMERHØJ & SØN Fiskefars</p>	<p>KORNERUP, KOCK & BANG A/S Havnegade 16, Aarhus</p>	<p>SKIBSTRUP CEMENTSTØBERI & VOGNMANDSFØRETNING Skibstrup pr. Alsgaarde Tlf. (03) 240 - 87</p>
<p>Hilsen KLEMENS KRO Klemensker - Bornholm</p>	<p>Sejlmager CHR. TOFT Thyborøn Havn</p>	<p>I. V. CLAUSEN Aut. gas- & vandmester Svanetorvet - Nykøbing Sj. Tlf. (03 415) - 157</p>
<p>FISKESALGSFORENINGEN FOR KØGE & OMEGN</p>	<p>I. H. OLSEN Tandteknik Algade 34, Vordingborg</p>	<p>MIDTFYNS ISOLERING Tværgade 33, Ringe - Fyn Tlf. (09) 62 17 17</p>
<p>R. ABILDGAARD Nygade 4 - Nakskov Tlf. (03) 925 - 1472</p>	<p>A. RASMUSSEN & SØN Auto-forhandler Bredgade 12, Nakskov</p>	<p>AUTO ANTENNEFABRIK Søborg</p>
<p>MARTIN ANDERSEN A/S Havnen Bogense</p>	<p>TOBIESEN'S PAPIRHANDEL Kongensgade 47, Esbjerg</p>	<p>MARIBO APOTEK</p>

NYE OPGAVER

Muselmandstilværelsen og kz-syndromet kræver stadig nye ofre

Af Niels A. Eigenbroth

Netop som Frihedsfonden var i færd med at afvikle med henblik på at standse arbejdet på 25 års dagen for fondens oprettelse, melder der sig nye opgaver. Gestapos virksomhed kaster stadig lange slag-skygger over mange danskeres tilværelse.

Frihedsfondens kontor i København er nu i færd med en systematisk gennemgang af fondens mere end 7000 sager for at finde frem til alle gamle koncentrationslejr-fanger. Baggrunden er, at der hos mange tidligere fanger opstår ondartede lidelser, hvis årsager skal findes i muselmandstilværelsen, KZ-syndromet.

Antallet af danske modstandsfolk i tyske KZ-lejre under besættelsen er opgjort til 2640. Når der i dag er ønske om at undersøge samtlige overlevendes helbredstilstand, skyldes det, at der alene i 1967 måtte behandles 101 sager vedrørende invalideerstatning som følge af arbejdet i frihedskampen

40 nye sager i 1967

I 40 tilfælde drejede det sig om helt nye sager, mens de 61 var modstandsfolk, som tidligere har fået erstatning, men hvor en forværring i helbredstilstanden nu begrundede en højere rente på grund af en stærkere invaliditet.

Frihedsfonden er med bistand af landets folkeregistre i færd med en omfattende detektivgerning. Kun få gamle fanger kommer af sig selv, skont de har stærkt brug for hjælp. Mange af dem står uforstående over for den dybere årsag til deres lidelser.

En 52-årig inspektør har efter Frihedsfondens henvendelse givet en beretning, som er karakteristisk for mange. Han blev tidligt engageret i modstandskampen, blev arresteret af Gestapo i 1944 og få måneder senere sendt til KZ-lejren Neuengamme.

Efter befrielsen blev han inspektør, og det gik ham godt, men senere blev han ramt af en for ham uforklarlig træthed, og kun på baggrund af sin rutine kunne han klare sit arbejde. Det blev stadig værre med trætheden, og i de sidste to-tre år måtte han over for sit firma lade, som om han var på inspektion, mens han i virkeligheden måtte hjem og i seng hver dag fra kl. 11 til 15, og han måtte altid i seng på ny ved 19-20-tiden.

Hukommelsen er stærkt svækket, det er vanskeligt for ham at koncentrere sig om arbejdet, og selv de mindste vanskeligheder bliver til uoverstigelige hindringer. Indtægten er gået ned fra måned til måned, og han frygter, han i meget nær fremtid helt må opgive sælgergerningen.

Træt, glemsom, rastløs

En 53-årig håndværker blev arresteret i 1943, og to måneder senere sad han i KZ-lejren Sachsenhausen. Da han kom hjem i maj 1945, vejede han 40 kg og havde svær hungerdiarré og hungerpolyuri, og han var plaget af de byldeinfektioner, han havde fået i lejren.

Han kom i arbejde, men havde tilpasningsvanskeligheder og flakkede fra den ene til den anden arbejdsplads, indtil han blev selvstændig på den måde, at han påtog sig småreparationer.

Hans årsindtægt nåede aldrig over 14.000 kr., men han søgte ikke erstatning og drømte ikke om, at Frihedsfonden eller samfundet skulle understøtte ham.

En anden „ny“ sag omfatter en 55-årig tidligere sømand, som Gestapo arresterede og torterede i 1944. Fra et 4 mdr. langt ophold i Vestre Fængsel kom han til Frøslev-lejren og i september 1944 til Neuengamme, hvor han havde hårdt minearbejde og ingen adgang til Røde Kors-pakker.

Som de allerfleste KZ-fanger genoptog han efter krigen sit arbejde, men efter adskillige gange at have skiftet rederi, måtte han i 1960 gå i land på grund af tiltagende uligevægt og rastløshed. Den tidligere bomstærke sømand måtte senest opgive sit job på et lager, fordi pakkerne blev ham for tunge. I dag ligger han i sengen fra frokost til kl. 17 og igen fra kl. 20 til 6, og han er ved opvågningen altid dødtæt.

Mangler forståelse

— Når vi finder frem til KZ-fangerne, sørger vi altid for en grundig lægeundersøgelse, fortæller Frihedsfondens daglige leder, kontorchef T. Dige.

Resultatet er aldrig en skematisk udformet attest til brug i forhandlingerne med ulykkesforsikringen, men udførlige redegørelser, som regel udformet af læger, som selv på deres krop har kendt til Gestapo og KZ-lejrene. Alligevel ligner alle sagerne hinanden, fordi sygdomsbilledet er næsten ens.

Det drejer sig om tidligt ældede, almindeligt svækkede personer, men deres invaliditet bliver ikke forstået eller accepteret af deres omgivelser.

Vi kender mange eksempler, hvor de pågældende ud over deres lidelser og depressioner må lide den tort, at deres arbejdskammerater, naboer og endog familie finder dem dovne og slappe.

Man kan ikke se på en mand, at årsagen til hans uoplagthed i hverdagen skyldes en hvileløs nattesøvn, afbrudt af mareridt og svedeture, som kræver skift af pyjamas og sengetøj. De vågner trætte og uoplagte, med vilje til at klare dagens arbejde, men uden evne til at koncentrere sig og uden styrke til at klare en normal indsats.

Brug for fonden i 50 år?

I almindelighed er det meget beskedne folk, Frihedsfonden arbejder for. Der er vel inden for enhver kategori folk, som søger at udnytte en situation, men det er mit hovedindtryk, at gamle modstandsfolk ikke ønsker at få hjælp, hvis de på nogen måde kan klare sig selv.

Mange af dem kender overhovedet intet til erstatningslovens regler om

ALLINGE MESSE Kirkegade 11 - Allinge	V. CHRISTENSEN Ejby	HJ. TH. JENSEN Middelfart
POUL CLAUSEN Hostrupvej 10 - Hobro	R. RASMUSSEN Skotej Østergade 18 - Hammel	„CHIC“ VASKERI Storegade 86 - Stege
A. SCHAU & A. CHRISTENSEN Vesterbro 21, Aalborg	ODDER VULKANISERINGSANSTALT Østergade 26 - Odder	PERSSON'S CLICHE-ANSTALT I/S Bredgade 25 E, København K.
SOPHUS E. JOHNSEN Skibshandler Havnegade 32, Aarhus	DANMARK MØBELTRANSPORT Raadhuspladsen 16, København V.	LOLLAND-FALSTER'S KONTORFORSYNING Kirkepladsen - Nykøbing Falster
H. ANKER PIHL Manufaktur Storegade 10, Svaneke	SORØ STOLEFABRIK A/S Sorø	J. J. JENSEN Murermester Tranebjerg - Samsø
SCHAUMANN'S BOGTRYKKERI Smedegade 62, Horsens	FRED J. WEISS Tandteknik Jernbanegade 16, Sønderborg	N. OLSEN Malermester Bankevej 38 - Sorø
H. KILDSIG Hjerm	SKJELSKØR BANK	BJØRENG Aarhus
LUNO MØBLER Volden 6 - Aarhus	RYØ A/S Ingeniørfirma Nytovr 14 - Aalborg	KYHL'S OFFSET REPRODUKTIONSANSTALT Søborg Hovedgade 94, Søborg
A. LYNGBY-PETERSEN Farve - Tapet St. Torv 4 - Rønne	BAK LARSEN & CO. Bogtrykker Viborg	VASKERIET „VÆNGE“ Baggersgade 4, Nyborg
EJNAR JENSEN Herreekvipering Storegade 1 - Nexø	N. K. STRØYBERG & CO.s EFTF. Aalborg	SJØRRING MASKINFABRIK A/S Sjørring
SPORTSMAGASINET Ringstedgade 4 - Roskilde	S. MØLLGAARD Ruds-Vedby	KAJ CHRISTENSEN Købmand Jernbanegade 9, Hjørring
VALD. RASMUSSEN Smedemester Tendrupvej 17 - Hornslet	J. ANDERSKOUV & A. T. THOMSEN Jagtvej 37, Esbjerg Herning - Esbjerg - Kolding	ENGEN Aalborg

støtte til dem, der kom til skade på grund af arbejdet i frihedskampen.

I øjeblikket kan vi i fonden ikke se nogen ende på sagsbehandlingerne. Ofte er det begyndt med en 25 pct. invaliditet, men fornyede lægeundersøgelser efter få år begrundet en stigning til 50 eller 75, og en dag, hvor de ikke længere er erhvervsduelige, må der sørges for en 100 pct.s rente.

Frihedsfonden har derfor nedsat et udvalg, der foruden kontorchef Dige består af landsretssagfører Jørgen Zahle og overlæge, dr. med. Jørgen Kieler, som skal give udkast til en fortsættelse af Frihedsfondens arbejde, muligvis for en ny 25-årig periode, eller give forslag til en anden form for videreførelse af de opgaver, som Frihedsfonden har klaret siden befrielsen.

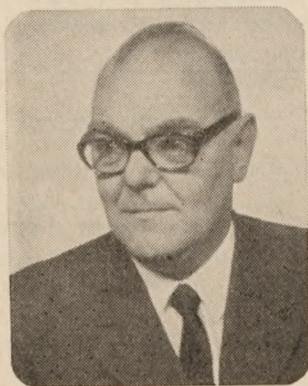
der i erstatningsloven for besættelsestidens ofre vil i årene, der kommer, blive værdsat af flere og flere tidligere fanger.

Vi havde i „Buchenwaldklubben“ glædet os til på 25 årsdagen for vor deportation til næste år at bringe Hans Fosmark vor særlige tak . . . men menneskene spår . . .

Nu vil vi samles om at holde mindet om Hans Fosmark i ære. Ved sin indsats gjorde han sit navn kendt og skattet i vore rækker, og i det åremål, vi som forening har tilbage, vil vi huske ham for det, han stod for . . . en god dansk mand.

Julsgaard Larsen.

HANS FOSMARK in memoriam

HANS FOSMARK

Med sorg modtog vi den 23. januar meddelelsen om redaktør Hans Fosmarks død — igen er en af vore kammerater fra modstandsbevægelsen gået bort — kun 49 år gammel.

Hans Fosmark vil især blive husket af Landsforeningen af Erhvervs-hæmmede fra Frihedskampen — for hans store indsats for vore invalide-rede kammerater.

Vi gik aldrig forgæves til Hans, når det drejede sig om at skrive om vore kammeraters forhold til lov nr. 475 og de forhold, hvorunder de lever.

Især var det vore langtidsillegale kammerater, der optog hans sind meget; men det skyldtes sikkert, at han selv havde prøvet illegalitet og derfor var i stand til at sætte sig ind i denne specielle måde at leve på under besættelsen af vort land.

Vi vil huske hans gode artikler både i „Pigtråd“ og i dagspressen ved den sidste ændring af lov nr. 475 i 1966. Det var ved denne lejlighed, at de deporterede politifolk nød godt af lovændringen; det enkespørgsmål, vi havde rejst i forbindelse med lov-

ændringen, havde hans store interesse. Han skrev meget om dette, og det var en skuffelse også for ham, at loven ikke blev ændret på dette punkt.

Under hans sygdom havde jeg den glæde flere gange at besøge ham, og da han vidste, at vi ventede forhandlinger med både finansminister og socialminister om flere vigtige sager, var han mere interesseret i at høre om dette — end om at tale om sin sygdom, som sikkert kan føres tilbage til besættelsestidens illegalitet, hvilket hans alt for tidlige død synes at bekræfte.

Landsforeningen af Erhvervs-hæmmede fra Frihedskampen har ved Hans Fosmarks alt for tidlige død mistet en ualmindelig god ven, og på Landsforeningens vegne udtaler jeg:

Ære være hans minde.

På Landsforeningens vegne
Børge Emil Pedersen,
landsformand.

☆

Budskabet om Hans Fosmarks død var en chokerende meddelelse.

En mand i den såkaldte „bedste alder“, en munter, vital og godhjer-tet mand bringes pludselig til standsning — af døden.

Som formand for „Buchenwald-klubben“ oplevede jeg Hans Fosmark i nogle få hektiske måneder, hvor hans pen glødede for vor og andre tidligere kz-fangers sag; men tidsrummet var tilstrækkeligt til, at jeg klart fornemmede hans karat som menneske.

Resultatet af hans aktion til en ændring af de værste uretfærdighe-

50

Lørdag den 2. marts fylder lektor Jørgen H. Barfod, Ved Fortunen 10 A, Lyngby, 50 år.

Jørgen H. Barfod startede sin nærmere forbindelse med fangeforeningerne med en artikelserie i „Pigtråd“ om Neuengamme, senere fulgte en artikelserie om frihedskampen i Norge.

Der fulgte et semester som studie-kredsleder for Dachau-Klubbens studiekreds.

Senere fulgte formandsskabet i Gestapofangerens Københavns-afdeling og Landsforeningen.

Den nyeste formandsplads er for „Sammenslutningen af danske fanger fra frihedskampen 1940—45“.

Som formand for Gestapo-fangerne har Jørgen H. Barfod ført de gode traditioner videre med arrangementerne den 9. april på Rådhuspladsen og juleaften i Ryvangen.

Som en fornyelse i aktiviteten kan nævnes arrangementerne af skoleforedragene, især på dage som 29. august, 4. maj, 19. september og 2.—3. oktober.

Sammen med rektor Edele Kru-chow har Jørgen H. Barfod samlet en del dokumenter o. lign. fra besættelsestiden. De er udkommet på Gyldendals Forlag i serien „Historiske læsehefter for gymnasier“, men de kan med udbytte læses af alle.

**SØNDERBORG
FORNIKLINGSANSTALT**
Bülowsvej 6 - Sønderborg

H. C. JACOBSEN
Tømremester
Søndergade 14 - Horsens

LANGKILDE
Nyborg

LEMVIG APOTEK

Revisor
W. MØLLER HANSEN
Vestergade 2 - Nykøbing Mors

**SAMSO SPARE- &
LAANEKASSE**
Tranebjerg - Samsø

A. TERPLING
Aabygade 9
Odder

J. P. HANSEN
Bagermester
Nørregade 19 - Varde

**CENTRUM
HERBEEKVIPERING**
Himmerlandsgade 93 - Aars

KOEFOD'S MØBELFABRIK
Hornslet

**KOLIND
BOGHADEL**
Kolind

**HORSENS
KAROSSERIFABRIK**
Emil Møllersgade 69, Horsens

A. J. JENSEN
Købmand
Alminde

JENS B. ERIKSEN
Emballage
Erantisvej 44 - Næstved

M. MACKEPRANG
Spodsbjergvej 11 - Rudkøbing

KARL CHRISTENSEN
Cykel- & radioforretning
Ulstrup

**GEORG CHRISTENSEN'S
BOGHADEL**
Axeltorv 10 - Næstved

**TIL MINDE
OM
DREAS**
S. F. - Vejle

**ROSKILDE
TRIKOTAGEFABRIK A/S**
Roskilde

J. C. HANSEN
v/ Lennart Hansen
Guldsmed — Urmager
Augustenborg - Als

VORGAARD
Viby

SVEN LASSEN
Reklamebureau
Graabrødreplads 4 - Odense

**BYENS
KLICHE ANSTALT**
Frederikssundsvej 269 - Brønshøj

ASK HØJSKOLE
Ask pr. Malling

**STØT KAMMERATERNES
HJÆLPEFONDS ARBEJDE**
P. Hove - Thisted

**HADS HERRED
SPAREKASSE**
Odder

AKSEL NIELSEN
Aut. gas- & vandmester
Midtkobbel 2 - Sønderborg

**RANDERS
BYOMNIBUSSER A/S**
Mariagervej 76 - Randers

J. FOLDAGER LARSEN
Manufaktur
Møllergade 1 - Svendborg

A. HONORE & SØN
Isenkram
Andrupsgade 2, Lemvig

P. JUL NIELSEN
Rosenkrantzgade 14 - Aarhus

D.A.S.F.
Skagen

MISSIONSHOTELLET
Torvet 8 - Ringkøbing

**DANSK ANDELS-
GØDNINGSFORRETNING**
Aalborg

KARL K. PEDERSEN
Slagtermester
Odense

**NIELSEN &
RAUSCHENBERGER**
Lundtoftevej 7 - Lyngby

Årsmødet i Frihedskampens Veteraner

De internationale opgaver var i forgrunden i 1967.

Et stort antal medlemmer af Frihedskampens Veteraner var mødt frem til det ordinære årsmøde den 21. januar i Telefon Fabrikken Automatic's store, lyse lokaler i fabriksanlægget på Telefonvej i Gladsaxe.

Direktør Eric Nyegård har mange gange stillet lokalerne til disposition for Frihedskampens Veteraner, men da fabrikken nu er slået sammen med et stort svensk firma, er det måske sidste gang, at møder kan afholdes her — og dog lovede Nyegård at forsøge, om det alligevel skulle kunne lade sig gøre.

Formanden for præsidiet, direktør Sven Seehusen, bød velkommen og mindedes de mange medlemmer, som var døde i årets løb, og man ærede deres minde med 2 minutters stilhed. Højesteretssagfører Jarding valgtes til dirigent, og han gav straks ordet til formanden, som i sin beretning gav forsamlingen et indblik i de mange inden- og udenlandske aktiviteter, som Frihedskampens Veteraner havde medvirket i i det forløbne år. 1967 havde været et meget vigtigt år i foreningens historie — et år, hvor de internationale problemer havde været i forgrunden. Den spændte situation i Mellemøsten i maj måned havde foranlediget Frihedskampens Veteraner til at sende resolutioner til statsministeren og til WVF om indgriben for at få en fredelig løsning af konflikten.

Da krigen brød ud 5. juni, startede man samme dag indsamlingen „Danmark hjælper Israel“.

Danmarks bidrag blev ca. 3 mill. kroner, som — da selve krigen blev så kortvarig — blev anvendt til humanitært arbejde, og på et senere tidspunkt også til hjælp til flygtninge i Israel.

Danmarks Plads i Israel.

I 1968 ville det være 25 år siden, at jødeforfølgelserne satte ind i Danmark i de første dage af oktober måned. I Israel ville man, som tak for den storstilede indsats for at brin-

ge de forfulgte frelst over til Sverige, markere 25-årsdagene ved indvielse af en Danmarks Plads og en Danmarks Skole i Jerusalem.

F. V. var gået ind for, at Sverige måtte med ind i billedet ved denne lejlighed, for hvad havde vor hjælp kunnet nytte, hvis ikke Sverige gæstfrit havde taget mod flygtningene.

Der skulle opsættes et relief af billedhuggeren Isenstein, og man ville afholde en indsamling til indretningen af Danmarks Plads og til en tilstødende „Sveriges Park“.

Fællesrejse til Israel i oktober.

Man mente, at man burde bidrage med 100.000 kroner, og de første bidrag var allerede indgået. Forskellige modstandsblade ville sende girokort til indsamlingen ud. I oktober måned ville man arrangere en fællesrejse til Israel.

Fredningsmærker ved alle grave.

Af indenlandske aktiviteter nævnedes arbejdet med registrering af frihedskampens grave og mindesmærker. En fredningsbog, der udarbejdes af F. V., ville danne grundlaget for fredningsarbejdet. I 1968 skal der opsættes fredningsmærker over hele landet.

8—900 biografier.

Der arbejdedes også på en bog om Danmarks faldne i modstandskampen. Den ville bringe 8—900 biografier, og bogen, der skulle komme på Gyldendals forlag, ville blive på ca. 1000 sider, men kunne sikkert først udsendes i foråret 1969.

Der var allerede blevet påbegyndt forberedelser til festligholdelse af 25 års dagen for den 29. august 1943, der ville blive højtideligholdt over hele landet. Man arbejder sammen med de forskellige myndigheder om de forskellige arrangementer.

Formandens beretning blev, efter at nogle medlemmer havde haft ordet, godkendt. Kassereren fremlagde

det reviderede regnskab, der ligeledes godkendtes.

Derefter aflagde to af F. V.s delegerede, der i henholdsvis London og Paris havde overværet vigtige internationale WVF-møder, rapporter.

Erstatningsmæssig status.

Ekspeditionssekretær Børge Rønlev talte om invalide modstandsfolks — og deres pårørendes — erstatningsmæssige status efter en krig. Herunder blev nævnt vanskelighederne ved senere fremkomst af sygdomme som følge af fængsel eller deportation. Mange modstandsfolk havde en tendens til at bagatellisere sygdommene, og derved blev de registreret så sent; men dygtige, danske læger havde herhjemme været til stor hjælp ved deres undersøgelser af følgesygdomme. Det havde også haft stor betydning, at fange- og modstandsorganisationer havde taget sig af sagerne og ført dem frem.

Modstandsfolks retslige stilling under en krig.

Politiinspektør A. Haslund talte om modstandsfolks retslige status under en krig. De gældende konventioner krævede, at modstandsfolk skulle være under ledelse, skulle bære synlige mærker og åbenlyst bære våben for i givet fald at kunne blive behandlet som krigsfanger. Dette var ikke let at overholde, da begrebet modstandskamp efterhånden bliver et større og større begreb.

Til modstandsfolk kan jo henregnes såvel militærgrupper, sabotører, informationsfolk og strejkende, og de krav, som stilles i konventionerne, må betragtes som urealistiske i dag; men man kan kun arbejde for en forsigtig tillem্পning af reglerne, og konklusionen er den, at der ikke er megen beskyttelse.

— Under den efterfølgende frokost fik Erik Nyegård overrakt en hædersgave som tak for gæstfrihed i årene, der er gået.

Olav Holst.

FERIE

ved strand, i fred og ro og idyl, så læs side 22 (bladets anden side).

Murermester
JENS P. ÆBELØE
Storegade 86, Egernsund
Tlf. (046) 5 00 50

KRENKERUP GODS
Saxkøbing

W. JENSEN
Hellerupvej - Hellerup

LYNGBYGAARD
Boeslunde

A/S FÆLLESBAGERIET
Lillegade 32 - Grenaa

S. O. NYGAARD
Varde

TANDEKNIK
v/ Fr. J. Weiss
Jernbanegade 16 - Sønderborg
Tlf. (044) 2 23 05

Tømrer- & snedkermester
ARNOLD HANSEN
Asylgade 11, Frederikshavn
Tlf. (084) 2 38 00

C. H. AAEN
Tømrermester - snedkermester
Maskinsnedkeri
Stationsvej 28, Frederikshavn
Tlf. (084) 2 32 22

**GENTOFTE
POLITIFORENING**

I. CANTOR A/S
Nørre Voldgade 82
København K.

K. JØRGENSEN
Hostrupsgade 21 - Silkeborg

**J. ANDERSKOUV &
A. T. Thomsen**
Rådg. ingeniører
Herning — Esbjerg — Kolding

HERREMAGASINET
Storegade 25
Augustenborg

**GLOBE BYGGEINDUSTRI &
CEMENTVAREFABRIK**
v/ Tage Larsen
Sæby - Tlf. (084) 6 17 55

A. STØVRING NIELSEN
Murermester
Assens pr. Mariager
Tlf. (085) 8 31 06

ST. RESTRUP HØJSKOLE
pr. Nibe ved Aalborg
Tlf. (08) 19 10 11

L. DAMGAARD NIELSEN A/S
Konfektionsfabrik
Nygade 1, Silkeborg
Tlf. (06) 82 14 99

A. JENSEN
Maskinværksted
Karnersvej 1 - Tlf. (08) 13 12 60
Ålborg

PETER LORENZEN
Vognmand
Sønderborg - Tlf. (044) 2 37 13

**Malerfirmaet
„KVIK“**
Tlf. (055) 2 43 74 - Kolding

EYBERGS BRØD
— bid mærke i det!
Domhusgade 27
Tlf. Kolding (055) 2 05 88

HAFNIA RESTAURANT
Kolding

BRAMDRUP SKOV
Restauration
Kolding

K. DIDERIKSEN
Speditør
Tværkajen - Esbjerg

A. HOLST SØRENSEN
Flytte- & vognmandsforretning
Gl. Torv 17 - Frederikshavn
Tlf. (084) 2 10 23

Installatør
KN. HANSEN
Storegade 16, Svaneke

**RESTAURANT
„HYTTEN“**
Havnen - Rønne

Malermester
SV. ANDERSEN
Fynsvej 123 - Kolding
Tlf. (055) 2 65 03

Konditor
A/S P. W. KLAABORG
Kolding - Tlf. (055) 2 66 33

Fangestævne i St. Bededagsferien

Udflugter til kendte steder
„fra dengang“ veksler med
kammeratligt samvær.

Fangeforeningerne holder i fælleskab stævne i St. Bededagsferien 10.—12. maj i Sønderjylland.

Man ankommer til Als Husholdningsskole i Vollerup på Als fredag den 10. maj. Der er velkomst og frokost kl. 13, og allerede kl. 15 er der afgang til rundtur i Sønderborg og besøg i Dybbøl skanser.

Man er tilbage på husholdningsskolen til spisning kl. 18,30, sådan at man kan samles til aftenforedrag, der efterfølges af kammeratligt samvær.

Gråsten — Kruså — Padborg

Lørdagen indledes allerede kl. 8 med morgenmad, for at busserne kan starte kl. 9. Der bliver ophold i Gråsten med kransenedlægninger ved mindesmærket for oberst Paludan-Müller, gendarmene og greve Folke Bernadotte.

Der bliver besøg i Frøslev-lejren og kransenedlægning ved mindesmærket.

Kl. 12 afgår busserne til Ladelund, syd for grænsen, og der bliver frokostpause undervejs.

Hjemturen lægges over Flensborg, og efter en kaffepause bliver der tid til en lille rundtur i byen.

Man regner med at kunne være tilbage på husholdningsskolen kl. 18,30, så man kan samles til festmiddag kl. 20. Det efterfølgende samvær vil nok strække sig til ud på de små timer.

Om søndagen køres der i busser efter morgenmaden til nedkastningsplads, hvor flyvevåbnet vil vise faldskærmsudspring og våbenedkastning.

Afskedsfrokosten er fastsat til kl. 12,30 og afrejsen til kl. 14.

Tilmelding senest 15. april

Arrangørerne anmoder om, at tilmeldelse sker senest 15. april og indbetalingerne skal være kassereren i hænde senest 1. maj.

Man regner med, at hver enkelt selv sørger for transporten til Als.

Bernth Johannesson, Kongshvilevej 20, 2800 Lyngby, er stævnets kasserer. Der kan betales pr. check eller til giro 117 917.

Tilmeldelsesblanketten sendes til Børge Andresen, Stokkevad 6, 2850 Nærum.

Priserne

Der betales 140,00 kr. for deltagelse i hele stævnet med indkvartering og fuld forplejning.

For deltagelse i enkelte dage uden indkvartering, men med fuld forplejning, betales 40,00 kr.

For deltagelse i festmiddagen betales 35,00 kr.

Alle de nævnte priser er pro persona.

Forberedelse af stævne ved Emskanal

35 år siden nazisterne oprettede de berygtede „Moorlejre“.

Landsforeningen af kz-fanger fra Neuengamme har i 1966 og 1967 deltaget i mindehøjtideligheder, der har været afholdt i den store kirkegård ved den tidligere koncentrationslejr Esterwegen, der var en af de første lejre, nazisterne oprettede efter magtovertagelsen i 1933. De danske deltagere har samtidig besøgt kirkegårdene ved koncentrationslejrene Versen og Dalum ved Meppen, hvor der i krigens sidste måneder var mange danske fanger. Begge lejre, der betegnes som „Moorlager“, var udekommendoer for Neuengamme.

I år, hvor det er 35 år, siden disse lejre blev oprettet, er det meningen at arrangere en større mindehøjtidelighed i Waldfriedhof Esterwegen og et møde i Papenburg den 15. september. Yderligere vil man arrangere et møde i Papenburg om lørdagen den 14. september, hvor alle udenlandske deltagere skal samles med de tyske kammerater. For at tilrettelægge planlægningen af dette fangestævne har den vesttyske komitee af tidligere „Moorsoldaten“ indkaldt til et møde i Osnabrück den 17. februar. Til dette møde har man også indbudt Neuengammeforeningen til at sende en repræsentant. Landsforeningen sender sekretæren, N. O. Køster, der samtidig vil deltage som repræsentant for den internationale sammenslutning af Neuengammefanger.

På udstilling

Danmarks frihedskamp får permanent udstilling i Auschwitz.

Landsforeningen af kz-fanger fra Neuengamme holdt forretningsudvalgs-møde den 12. februar. Formanden E. H. Grome meddelte, at den af Museet for Danmarks Frihedskamp 1940—45 arrangerede permanente udstilling i Auschwitz i Polen ville blive åbnet ved en højtidelighed den 27. eller 28. april i år. Landsforeningen ville i samarbejde med Frihedsmuseet og Sammenslutningen af danske fanger fra frihedskampen 1940—45 søge at arrangere en fællesrejse til indvielsen.

Den danske udstilling i Auschwitz får til huse i den tidligere blok 13 i den oprindelige Auschwitzlejr. I denne blok findes på første sal en særudstilling, arrangeret af den Tyske demokratiske Republik og i stuen findes en mindre, belgisk udstilling.

Den danske udstilling, der bliver tilrettelagt af Frihedsmuseets leder, arkitekt, dr. phil. Aage Rousell, vil i fotomontager skildre episoder fra den danske modstandskamp. En lysavis vil på engelsk og polsk — hver af fire minutters varighed — fortælle om Danmark i årene 1945—45. Udover de 30.000 kr., kulturministeriet har bevilget, har Danmarkssamfundet skænket 10 faner til udsmykning. Aktieselskabet Hasle Klinker- & Charmottestensfabrik har skænket materialer til lokalernes gulvbelægning. Louis Poulsen & Co. A/S, København, har skænket lamper til belysning af lokalene.

Udstillingen vil også omfatte et stort Danmarkskort, der ved et trykknapsystem med lysende punkter viser: I. Jernbanesabotage, II. Fabriks- og industrisabotage, III. Nedkastningssteder og IV. Minesprængninger og skibsforlis. Billedhuggeren Knud Nellesen skulptur, forarbejdet til mindesmærket for frihedskampen, der står i Universitetsparken i Aarhus, vil også være at finde i Auschwitz. Man kan således se frem til en smuk og interessant udstilling, og formanden udtalte håbet om, at mange dan-

~~~~~  
**FERIEOPHOLD MED FAMILIEN !**

Læs nærmere derom side 22.

~~~~~


JOHS. SCHOU A/S
Farve- & lakfabrik
Vamdrup

**KAMMERATERNES
HJÆLPEFOND**
er raske kammeraters hilsen til de syge
F. Busck-Rasmussen, Grenaa

**STØT
KAMMERATERNES
HJÆLPEFOND'S ARBEJDE**
P. Chr. Bruun - Hinnerup

V. B. MØLLER
Haarby

BAADH & WINTHER'S EFTF. A/S
Isenkram en gros
Købmagergade 45 - København K.

**KAMMERATERNES
HJÆLPEFOND**
er raske kammeraters
hilsen til de syge
Sv. A. M. — Odense

THORKILD SØRENSEN

Aut. VW-forhandler
Næstvedvej 76
Skælskør

JENS HANSEN

Tandteknik
Algade 37 - Skælskør

STØT KAMMERATERNES

HJÆLPEFOND'S
ARBEJDE
R. F. - Randers

N. KYHN

Murermester
Smedegade 9
Telefon Kolding 2 31 49

TH. LAURSEN'S

BOGTRYKKERI
Jernbanegade 8 - Tønder

E. FOCK

Fuglebjerg

LANGESKOV PLOVFABRIK A/S
LANGESKOV

BOLIG STIL
Falkonerallé 75 - FA 82 82

REVISOR R. BENTZEN
Nr. Boulevard 62, Randers
Tlf. (064) 2 67 22

Alle auto-reparationer
samt pladearbejde udføres
STENLØSE AUTO-SERVICE
v/ Bent Madsen
Frydensbergvej 26 - STENLØSE
Tlf. (03) 321 - 956

NR. NISSUM
HØJSKOLE OG EFTERSKOLE
Højskolen:

3 mdr. efterårskursus for unge piger.
Håndgerning (vævning, syning, stof-
tryk m.m.), kjolesyning og køkken-
skole + højskolefag.

5 mdr. vinterskole, fællesskole, høj-
skoleafd., landbrugsafd., forkursus
for sygeplejersker.

3 mdr. forårskursus, alm. højskole og
fortsætterkursus til videreuddannelse
på HF.

Efterskolen:

10 mdr. kursus fra sept.—jun.

8 mdr. kursus fra nov.—juni.

Fællesskole og adgang til statskon-
trollerede prøver efter lovene. I begge
skoleformer er der 8 timer valgfrie

fag: Idrætslederuddannelse, maskin-
skrivning, maskinlære, stoftryk, sprog
osv. Nærmere oplysninger gives. Ths.

Mogensen, forstander, tlf. (078) 33111
nr. 4.

J. L. MØLLER'S
MØBELFABRIK
Oddervej 202 - Aarhus

JYDSK TRÆ- &
FINERHANDEL A/S
Bissensgade 12, Aarhus

CARL NIELSEN'S
BOGHANDEL
Hjort Lorenzensvej 1, Haderslev

NORDISK
BROWN BOVERI A/S
Vester Farimagsgade 7
København V.

GULF-SERVICE
v/ F. Toftdahl
Østergade, Hurup - Thy

GUNNAR MØLLER
Autolakereri
Helgolandsgade 14 - Aarhus

BRUGTE VOLVO DELE
til 444, 544, Amazon og 210. Forhør
venligst, vi har Danmarks største lager.
BENT KVEJBORG
Tlf. (0791) Sundby Thy 3

VALDEMAR FAHRENDORFF
& SØN
Guldsmedie
Nørregade 24, Haderslev

PALLE KUNZ
El-installatør
Lysabild pr. Skovby - Als

B. K. LASSEN
Installatør
Sønder Bjært pr. Bjært

M. NIELSEN'S
TØMMERHANDEL
Stationsvej 1 - Tarm

T. SØNDERGAARD CARLSEN
Blikkenslagermester
Godthaabsvej 7, Ringkøbing

KNUD SMITH
Købmand
Holmegade 11 - Ulfborg

CHR. BRINK & SØN
Slagtermestre
Lem St.

L. NIELSEN JEPSEN
Byggeforretning
Tømmerhandel
Bredebro

A. BENTZEN
Søby

GULF SERVICE STATION
Trianglen
Haslev
Benzin — Olie — Smøring

G. SALICATH & CO.
Strandagervej 23
Hellerup

S. NIELSEN
Søndergade
Aarhus

C. KAALUND
Isenkram
Østergade 35, Rudkøbing

HUBBE og THORLACIUS
Overgade 60
Odense

**VESTSLESVIGS
REVISIONSKONTOR**
Bredebro

LUNGHOLM GODS
pr. Rødby

M. CHRISTOPHERSEN
Isenkræmmer
Jernbaneplassen 15, Lyngby

**ASSERBOHUS
KOSTSKOLE**
Liseleje pr. Frederiksværk

JENS RØHDE
Tømremester
Chr. X's vej 62 - Viby J.

C. SVENDSEN
Torvet
Ringsted

A. C. HANSEN JUN.
Kul & koks
Algade 38, Middelfart

N.P. OLSEN^{SE} EFTF.
SVEND AAGE
GULD OG SØLV *
URER OG OPTIK
TLF. 41100 - EBELTOFT

Lund

J. FØGE JENSEN
Skelbækgade 2
København V.

**TØNDER
BEGRAVELSESFØRRETNING**
Nørregade 1, Tønder

JUNGS BOGHANDEL
Adelgade 3 - Skive

<p>HYGGE-BO v/ Helge Nielsen Mellemgade 9, Faaborg</p>	<p>SVEND KNUDSEN'S MASKINFABRIK Tlf. (09) 11 90 01 - Svendsagervej Seden - Fyn</p>	<p>NORDBORG SPAREKASSE Storegade Nordborg - Als Tlf. (044) 5 14 07</p>
<p>P. RASMUSSEN Vejle</p>	<p>BROAGER SPARE- & LAANEKASSE Tlf. (044) 4 11 13 Broager</p>	
<p>MARSTAL TRÆLASTHANDEL A/S Nørregade 3, Marstal</p>	<p>KROGSBØLLE KAROSSERIFABRIK v/ Gunnar Rasmussen Krogshøj - Tlf. (09) 31 05 95</p>	<p>Y. G. KLARSKOV v/ Palle Rafn Kingsgade 13, tlf. (01) VE 3725 - 8933 Leverandør til hoteller og restauranter</p>
<p>CHR. FABER A/S Rosenkrantzgade 23 Aarhus</p>	<p>FREDERIKSBERG PAKKASSEFABRIK Biblioteksvej 54, Hvidovre</p>	
<p>VÆRN OM DE GAMLE I TRAFIKKEN E. C.</p>	<p>A. E. LAURITSEN Urmager Skolegade 3, Ans</p>	<p>SOFUS JENSEN Vognmandsforretning Daglig: Korsør—København - Fyn—Jylland Gasværksvej 1, Korsør, tlf. (08) 57 06 03</p>
<p>EBBERUP AUTOVÆRKSTED v/ Aage Vilsmark Tlf. (09 74) 207</p>	<p>KAI SONNE Aut. el-installatør Brøddegade - Gudhjem</p>	
<p>WALTHER PEDERSEN Vognmandsforretning Al entreprenørkørsel udføres Kranvogne Gl. Taastrupvej 9 - Holbæk Tlf. (03) 43 08 52</p>	<p>S. A. H. A.</p>	<p>A. J. ANDERSENS MØBELFABRIK Nykøbing Mors</p>
<p>EINER KRISTENSEN Murermester Alt murer- & flisearbejde udføres Sommerlystvej 10 - Gilleleje Tlf. (03) 301 - 60</p>	<p>HAGGE'S HOTEL Tlf. (047) 2 21 07 Tønder</p>	<p>NEXØ APOTEK</p>
<p>BRDR. LYKKEGAARD Triersvej 29, Herning Tlf. (07) 12 10 17</p>	<p>THURØ KRO Tlf. (09) 20 50 04 Thurø</p>	<p>OLIEFYRINGSANLÆG Jeff A. Andersen's Eftf. Hovedgaden 28, Hørsholm, tlf. 86 00 61 Varmeteknisk installationer</p>
<p>HANS PETERSEN & SØN Vognmandsforretning Rørvigvej 112 - Nykøbing Sj. Tlf. (03) 415 - 252</p>	<p>BØRGE NIELSEN El-installatør Hvidsværmervej 147, Brønshøj Tlf. 94 64 46</p>	

Man spiser godt på den hurtigste og nemmeste rute: Knudshoved—Halsskov

STOREBÆLTSSØFARTENS RESTAURATIONER
OG

Restaurant »HALSSKOV-PERLEN«

Werner Schwartzlose

Telf. Korsør (03) 57 06 19 - 57 10 35 - Efter kl. 17: Korsør 57 10 35

ske, ikke kun tidligere kz-fanger, men også tidligere modstandsfolk og deres familier, vil deltage i fællesrejsen. Der vil så snart rejsen er planlagt blive udsendt meddelelse om pris, afrejse, og hvor man kan tilmelde sig.

Forretningsudvalget besluttede endvidere at afholde Landsforeningens ordinære generalforsamling i København d. 7. april 1968, i henhold til foreningens love, § 4, samt at afholde det årlige mindemøde ved monumentet ved Helligåndskirken lørdag den 20. april 1968 kl. 19,00, på 23 års dagen for de danske fangers befrielse fra koncentrationslejren Neuengamme. NK.

Frihedsmuseum på skole

Den studiesamling om besættelsestidens historie, som Aalborg kommunale skolevæsen har ladet lærer Peter Thygesen indrette på Sønderbro skole, udvides stadig.

Efter at politiet i Aalborg har opgivet planerne om at oprette et lokalt kriminalmuseum, har kriminalpolitiet nu overladt skolevæsenet den omfattende samling af torturinstrumenter, som modstandsbevægelsen beslaglagde i Gestapohøjborgen på Højskolehotellet i Aalborg, efter at SS'erne havde taget flugten natten til den 5. maj 1945.

Samlingen omfatter forskellige typer af knipler og andre slåredskaber, bl. a. den frygtede tyremie, et udvalg af håndjern samt de blanke instrumenter, som blev anvendt til sadistiske operationer.

Mange af os vil formentlig have den opfattelse, at en samling makabre torturinstrumenter må chokere nutidens skoleungdom, men det er ikke tilfældet, fortæller Peter Thygesen.

— Ungdommen står ikke fremmed over for voldsmetoder. Film og TV og de mange kulørte hæfter har vist fundet megen inspiration i Gestapos skændselsgerninger.

Men studiesamlingen er med til hos ungdommen at skabe en forståelse af de vilkår, hvorunder modstandsbevægelsen arbejdede i kampen mod tyskerne, og anskuelsesmaterialet er med til at fange de unges opmærksomhed og skabe øget interesse for undervisningen. **Eigenbroth.**

STIPENDIER TIL STUDIER

I NORGE — efteråret 1968

„Fondet for Dansk-norsk Samarbejde“ bekendtgør stipendier til faglige studier indenfor alle samfundsgrupper: Arbejdere, erhvervsfolk, kirken, kunsten, skolen og viden-skaben.

Stipendierne gives i form af en måneds ophold med fuld forplejning på Fondets ejendom „Lysebu“ ved Oslo.

Ved uddelingen vil der blive lagt vægt på, at opholdet sætter den pågældende i stand til at gennemføre studier, ansøgeren ikke kan gennemføre i Danmark, og at studier i Oslo vil kunne give ansøgeren et fagligt udbytte. Ansøgeren må have en færdig uddannelse.

Ansøgningsskema fås ved henvendelse til Fondets sekretariat, Schæfergården, Ermelundsvej 105, Gentofte (telf. GE 6065 fra kl. 9,00—16,00). Ansøgninger må indsendes til Fondet inden 1. maj 1968.

De erhvervshæmmede

SAMMENSLUTNINGEN AF ERHVERVSHÆMMEDE FRA FRIHEDSKAMPEN

Kontoret i Gjeddegården vil efter den 15. marts kun være åbent om mandagen fra kl. 19—21. Tlf. MI. 1336. Torsdag lukket.

Der kan udover mandag rettes henvendelse til følgende:

Formand Børge Emil Pedersen, Emdrupvej 125², København NV., tlf. SØ. 5729 y.

Næstformand Arnold Grumløse, Rønnebærvej 19¹, København NV., tlf. (01) 10 32 42.

Sekretær Alfred Senn, Vinkelager 26³, Vanløse, tlf. (01) 71 47 43.

Kammeraternes Hjælpefond

er de raske kammeraters hilsen
til de syge.

Bøger

Heinz Küpper: *Simplicius 45.*
(Schønberg).

Denne velskrevne bog skildrer meget levende på sine 180 sider i jegform en tysk nazi-drengs oplevelser, tanker og handlinger under den 2. verdenskrig. Han blev født i april 1931 og boede nær grænsen til Belgien, og var således knapt 14 år, da amerikanerne kom til den ret lille by. Titlen forklares ikke, men af ordbøger fremgår det, at „Simplicius“ kan oversættes ved tåbe eller tosehoved. Ved Tysklands nederlag mistede man den stærke, helt religiøse tro på Hitler.

Læsningen inspirerer til dette spørgsmål: Blev disse nazistiske børn, som nu er i den alder, da de skal bære det nuværende Vesttyskland, ødelagt, eller har senere bevisenheder lært dem at tage effektiv afstand fra alt det forfærdelige, de levede på og handlede efter under krigen? Måske skal man i bogens titel se forfatterens svar.

R. PRYTZ.

Dagbogsblade

20/1

LÜBKE-UNDERSKRIFT FRA HITLER-TIDEN?

BONN. En amerikansk håndskriftspert har fastslået, at underskrifter på en række krigstidstegninger til en koncentrationslejr skyldes Vesttysklands forbundspræsident Heinrich Lübke, hævder et ugeblad i Hamborg.

Ugebladet „Stern“ har offentliggjort kopier af en beediget erklæring fra håndskriftsperten J. Howard Haring, som har undersøgt tegningerne, der i fjor blev offentliggjort af Østtyskland.

En talsmand for forbundspræsidentens kontor i Bonn sagde fredag aften, at den vesttyske indenrigsminister tidligere har erklæret underskrifterne for falske.

„Stern“ hævder, at den amerikanske ekspert er den første vestlige håndskrift-

kender, der har studeret de oprindelige dokumenter og sammenlignet deres underskrifter med senere autografer.

Fra østtysk side hævdes, at Heinrich Lübke under den anden verdenskrig arbejdede som ingeniør ved opførelse af koncentrationslejre.

30/1

NYT MONUMENT FOR DE NAZIFORFULGTE BØR PLACERES VED HOVEDBANEGÅRDEN!

FLENSBORG. I spørgsmålet om, hvad der skal ske med monumentet over nazitidens ofre på kirkegården ved Fredshøjen, aftenaviser sig nu en interessant vending: Formanden for „Forbundet af demokratiske Modstandskæmpere og Forfulgte“, Leonhard Schwarz, oplyser i dag over for „Flensborg Avis“, at han på forbundets vegne over for overborgmester Heinz Adler har foreslået, at der rejses et nyt monument — „og vi vil være tilfreds blot med en stor kampesten!“ —, men vel at mærke et mere centralt sted end den afsides plads på kirkegården ved Fredshøjen.

— I sin tid var det vel „Foreningen af Naziforfulgte“ (VVN), der stod bag oprettelsen af monumentet på kirkegården — har man forhandlet med denne forening om fælles optræden?

— Vi har for lang tid siden truffet den principielle beslutning, at vi ikke forhandler med VVN, der som bekendt er kommunistisk infiltreret. Men jeg kan ikke tænke mig, at man ville have noget imod en sådan ordning. Vi venter nu blot på svar fra overborgmesteren og håber, at det bliver positivt!

1/2

NY JØDEMORD-PROCES I KIEL

KIEL. I nær fremtid vil nævningetinget i Kiel indlede retssag mod tre tidligere medlemmer af en „Einsatzkommando“, der skal have været medvirkende til drab på tusinder af jøder i området ved Mogilew i Rusland. Det drejer sig om pensioneret regeringsråd Heinz Richter fra Kiel, ingeniør Hans Hasse fra Hamborg og bankbud Heinz Schlechte fra Frankfurt.

Richter var SS-„Sturmbannführer“ og i denne egenskab en af lederne for „Einsatzgruppe B“ under det tyske sikkerhedspoliti. Sigtelsen mod ham går ud på, at han som leder af „Einsatzkommando 8“, der opererede i området ved Mogilew under krigen, skal have organiseret mordet på de i området boende jøder.

Jøderne blev dræbt ved skydning eller med gas. Det skal have drejet sig om ca. 5.000 jøder. Endvidere hedder det i anklageskriftet, at Richter skal have ladet samtlige fanger i Mogilew-fængslet henrette i september 1942.

Hasse var Richters stedfortræder, Schlechte skal som fører af en „gasvogn“ have medvirket ved mordet på jøderne.

1/2

UROSTIFTER DØD

MÜNCHEN. Det kom i aften til voldsomme tumulter i München, hvor en antifascistisk organisation holdt en advarende mindehøjtidelighed i anledning af 35 års dagen for nazisternes magtovertagelse i Tyskland. En mand døde, og flere kvæstedes under urolighederne.

Højtideligheden, der holdtes i „Deutsches Museum“ i München, måtte flere gange afbrydes, da folk, som ved deres tilråb afsløredes som højreorienterede, fremkaldte tumulter i forsamlingen.

Blandt urostifterne var lederen af NPD, det nationaldemokratiske partis parlamentsgruppe i Bajern, Wolfgang Ross. Hans parti betragtes af mange som ny-nazistisk.

Højtideligheden var arrangeret af sammenslutningen „Januar 68“, som er en sammenslutning af flere organisationer, der ser det som deres opgave at bekæmpe ny-nazisme i Vesttyskland.

Politiet oplyste efter mødet, at den døde, der var NPD-medlem, øjensynligt fik et hjerteanfald under sammenstødene i museumshallen. Man afviste forlyden-der om, at manden skulle være blevet gennemsprængt af vagterne ved hallen, men sagen undersøges af stater Bajerns offentlige anklager.

5/2

SVIGTEDE USA DE EUROPÆISKE JØDER?

NEW YORK. Det amerikanske udenrigsministerium kunne godt have gjort mere for at hjælpe nødstedte europæiske jøder under anden verdenskrig, end de gjorde, hævder en tidligere amerikansk fjernsyns-journalist Arthur D. Morse i en bog, der udsendes i dag under titlen „Hvorfor seks millioner fandt døden — en beretning om amerikansk apati“.

Morse, der har brugt to år til at skaffe materiale til bogen og til at skrive den, siger rent ud, at USA svigtede Europas jøder. Det amerikanske udenrigsministerium stillede hindringer i vejen for de jøder, der søgte asyl i USA, og syltede planer for redning af jøder fra nazismens tilintetgørelseslejre. Han underbygger bl. a. sine påstande med et memorandum fra det amerikanske finansministerium i 1944.

Det hed i minister Morgenthau's rapport til præsident Franklin D. Roosevelt, at „der var et stigende antal mennesker, som betragtede det som ren og skær antisemitisme, at udenrigsministeriets embedsmænd ikke skred til handling“.

Seks dage efter oprettede Roosevelt „The War Refugee Board“ (styrelsen for krigens flygtninge), hvis formål var at redde og hjælpe „ofrene for fjendens undertrykkelse, som står i umiddelbar fare for at blive dræbt“.

12/2

MINDESKRIFT OM EN FRIHEDSKÆMPER

SØNDERBORG. Den tidligere sønderborger, handelsoverlærer Jens Lampe, Aabenraa, der er kendt og anerkendt som en dygtig skribent, udgiver om kort tid et mindeskrift på sit forlag „Faklen“. Det er om lærer Herman Boye, der var lærer i Sønderborg i tiden 1936—44. Han blev henrettet af tyskerne. Ualmindelig mange husker Herman Boye på trods af, at hans virke i Sønderborg blev kort. Derfor er mindeskriftet særdeles interessant. En af Herman Boyes nærmeste venner var Jens Lampe, og derfor vil han være i stand til at samle mindet om en mand 25 år efter hans død, selv om det er en vanskelig opgave.